

Powstanie
Wielkopolskie

[fot]

CHŁAPOWSKA Emilia
z d. Szczanińska

dow p. Wojciecha
Kucmiana z Piły

5225/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

CHŁAPOWSKA Emilia

z d. Szczamięka

I./1. Relacja —

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora v k. 5

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację v k. 17

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora v k. 1

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ...

IV. Korespondencja —

V. Nazwiskowe karty informacyjne

VI. Fotografie 8 + II 1. 1, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Nazwa względnie stempel Archiwum

CHEAPOWSKA Emilia 2 d. szczeraniecka

(nazwa zespołu, zbioru, kolekcji i sygnatura akt)

Lp.	Nazwisko i imię korzystającego	Temat pracy (ewent. cel wykorzystania)	Data korzystania
1	Ewa Gawronińska	zakośnienie teczki	30.10.2020 ✓
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			

I/2

Dokumenty sensu stricto:

- Wniosek o odznaczenie Emilii Chrapowskiej Wielkopolskim Złotym Krzyżem Powstańcym [data nieczytelna] mps kopia k.2, s.1-2
- Legitymacja odznaczenia-Wielkopolskiego Złotego Krzyża Powstańczego nadanego Emilii Chrapowskiej uchwałą Rady Państwa, Warszawa 18 grudnia 1958 r. mps kopia k.1, s.3
- Legitymacja odznaczenia- Złotego Kawalerskiego Orderu Odrodzenia Polski nadanego Emilii Chrapowskiej uchwałą Rady Państwa, Warszawa 20 grudnia 1972 r. mps kopia k.1, s.4
- Akt nadania stopnia podporucznika uchwałą Rady Państwa z dnia 11 listopada 1972 r. mps kopia k.1, s.5

1/2/1

KOPIA

Zatwierdzono przez KRD (Nr rej. 09-50 55)

Wniosek o nadanie odznaczenia

Za zasługę

Wielkopolskiego Krzyża
Powstanczego

848 58
Za czynny udział w powstaniu
Wielkopolskim

(wymienić rodzaj odznaczenia)

(określić ogólnie rodzaj zasługi)

1 Dane ogólne:	
a) nazwisko i imię	a) <u>Chłapowska Emilia</u>
b) imiona rodziców	b) <u>Tadeusz i Felicia</u>
c) nazwisko panięskie (dla mężatek)	c) <u>Sezaniecka</u>
d) w wypadku zmiany podać nazwisko rodowe	d) <u>-----</u>
2 Miejsce urodzenia	3 Data urodzenia
<u>miechorzewo pow. Nowy-Tomyśl</u>	l. dzień VII. miesiąc 1887r. rok
4 Miejsce zamieszkania	
<u>Złotów ul. Nieznanego Żołnierza 12.</u>	
5 Miejsce pracy i stanowisko	
<u>bez pracy - rencistka</u>	
6 Przynależność partyjna:	
<u>bezpart.</u> do 1939 r.	<u>bezpart.</u> w okresie okupacji
	<u>bezpart.</u> po wyzwoleniu
7 Wykształcenie	
<u>srednie.</u> ogólne	<u>żadne</u> specjalne
8 Służba wojskowa: (czy i kiedy odbywał służbę wojskową — podać ostatni stopień wojskowy)	
<u>-----</u>	
9 Czy był karany sądownie po wyzwoleniu (jeżeli był karany — podać za co, kiedy i wymiar kary)	
<u>nie</u>	
10 Posiadane odznaczenia	
<u>Odrodzenia Polski-/</u>	
(rodzaj odznaczenia, klasa, kto nadał, data nadania)	(za jakie zasługi)
11 Adnotacje Biura Odznaczeń	

AP

12] Uzasadnienie wniosku (podać szczegółowo zasługi względnie działalność uzasadniające nadanie odznaczenia)

Ob. Chłapowska Emilia brała czynny udział w organizowaniu oddziałów powstanczych w Wyrzysku, werbowała żołnierzy do walk powstanczych, organizowała kuchnie polowe dla powstanców i jako sanitariuszka brała czynny udział w walkach pod Wysoką.
Posiada legitymację Nr. 309255 wydaną przez Zarz. Okręg. ZBCWiD. w Koczałimie i jest czynnym członkiem.

13] *Wielkopolski Krzyż Powstańczy*
Koczałim 30.06.1956
(nazwisko i imię osoby odpowiedzialnej za prawdziwość w/w danych osobowych przytoczonych we wniosku)
(miejscowość i data) (stanowisko służbowe) (podpis)

14] _____
(podać jednostkę organizacyjną przedstawiającą do odznaczenia)

15] Nadrzędna jednostka opiniująca
Kler Emilia
(miejscowość i data) (stanowisko służbowe) (podpis: nazwisko i imię)

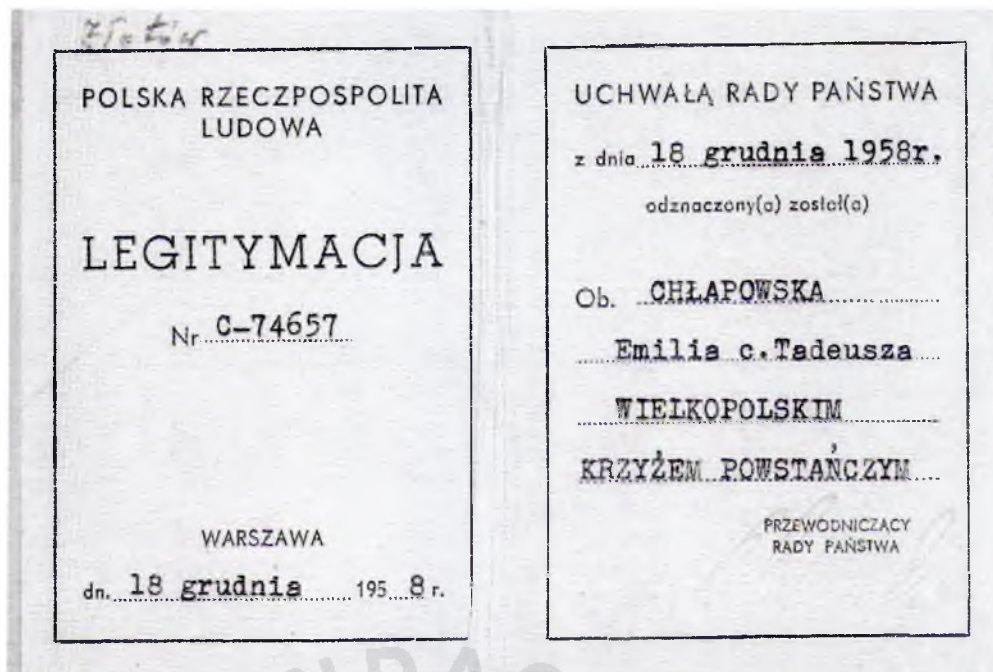
16] Opinia Woj. Kom. Odznaczeniowej

(miejscowość i data) (podpis: nazwisko, imiona i stanowisko służbowe)

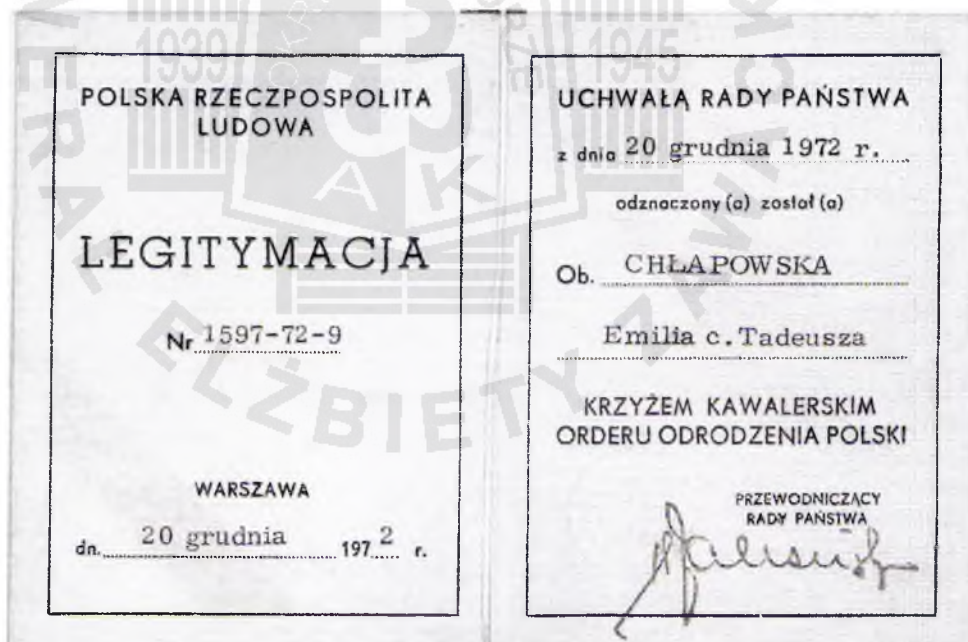
17] Miejsce na adnotację organu przedstawiającego wniosek Radzie Państwa

AP
RP

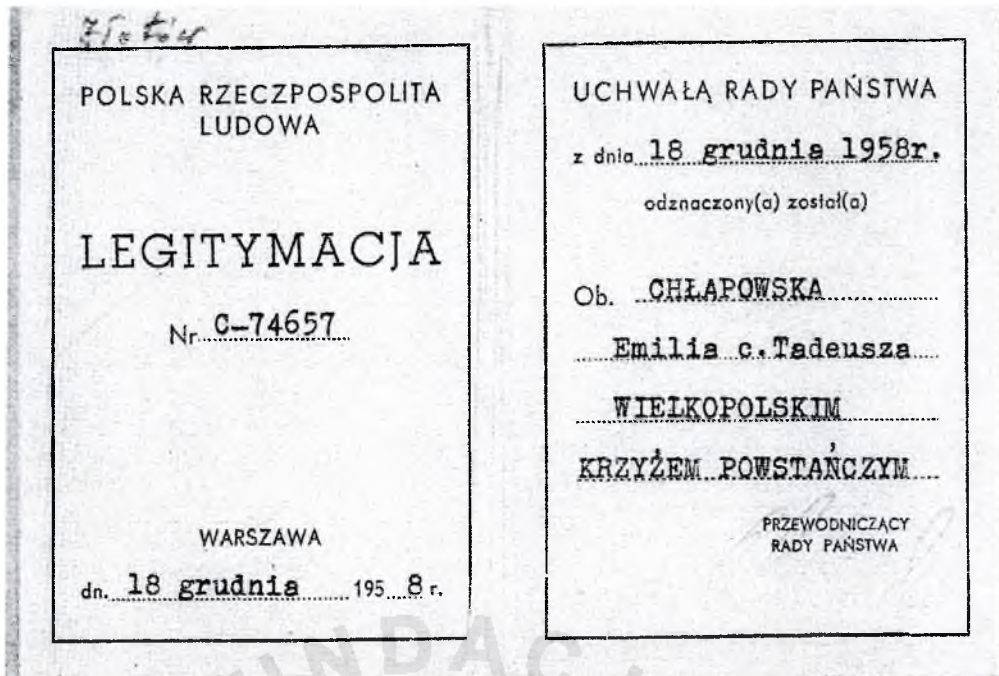
Kopia wniosku z 30 czerwca 1956 r. o nadanie Emilii Chłapowskiej Wielkopolskiego Krzyża Powstańczego

Legitymacja nadania Emilii Chłapowskiej
Wielkopolskiego Krzyża Powstańczego
(reprodukcja z albumu E. Prałata "Ród Historii. Historia Rodu")

Legitymacja nadania Emilii Chłapowskiej
Krzyża Kawalerskiego Orderu Odrodzenia Polski
(reprodukcja z albumu E. Prałata "Ród Historii. Historia Rodu")

Legitymacja nadania Emilii Chłapowskiej
Wielkopolskiego Krzyża Powstańczego

(reprodukcja z albumu E. Prałata "Ród Historii. Historia Rodu")

Legitymacja nadania Emilii Chłapowskiej
Krzyża Kawalerskiego Orderu Odrodzenia Polski

(reprodukcja z albumu E. Prałata "Ród Historii. Historia Rodu")

1121

POLSKA RZECZPOSPOLITA LUDOWA

Na podstawie art. 65 ust. 4 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220)

RADA PAŃSTWA

uchwałą z dnia 11 listopada 1972 r.

za udział w Powstaniu Wielkopolskim

mianowała

Obywatela Emilie CHŁAPOWSKĄ c. Tadeusza

na stopień

PODPORUCZNIKA

z dniem 11 listopada 1972 r.

MINISTER
OBRONY NARODOWEJ

Janusz
gen. broni Wojciech Jaruzelski

PRZEWODNICZĄCY
RADY PAŃSTWA

Henryk Jabłoński
Henryk Jabłoński

Warszawa, dnia 11 listopada 1972 r.

Patent oficerski

Akt nadania Emilii Chłapowskiej w dniu 11 listopada 1972 r. stopnia podporucznika (reprodukcja z albumu E. Prałata "Ród Historii. Historia Rodu)

Materiały upamiętniające relacje:

- Zyciorys Emilii Chtapowskiej opracowany przez Wojciecha Kicmana i zamieszczony w jego pracy „Chtapowscy z Bagdadu i Glesna herbu Druży Powstańcami Wielkopolskimi 1918/1919”
Pita 2019 mps kopia k. 4, s. 1-4 + fot.
- Odznaczenia nadane Emilii Chtapowskiej, zamieszczone w wyżej wymienionej pracy Wojciecha Kicmana mps kopia k. 4, s. 5 + fot.
- Informacja w Kurierze Bydgoskim z listopada 1937r. o nadaniu m.in. Emilii Chtapowskiej Krzyża Zasługi zamieszczona w wyżej wymienionej pracy Wojciecha Kicmana mps kopia k. 4, s. 6 + fot.
- Grobowiec Emilii Chtapowskiej na cmentarzu parafialnym w Glesnie - fot. zamieszczona w wyżej wymienionej pracy Wojciecha Kicmana mps kopia k. 4, s. 7 + fot.
- Obelisk w Glesnie, upamiętniający Powstańców Wielkopolskich z nazwiskiem Emilii Chtapowskiej i jej męża Mieczysława Chtapowskiego, fot. zamieszczona w wyżej wymienionej pracy Wojciecha Kicmana mps kopia k. 4, s. 8 + fot.
- Odstonienie tablicy pamiątkowej ku czci Emilii Chtapowskiej, 21 marca 2019r., fot. zamieszczona w wyżej wymienionej pracy Wojciecha Kicmana mps kopia k. 4, s. 9 + fot.
- Tablica pamiątkowa ku czci Emilii Chtapowskiej w Stotowie, fot. z wyżej wymienionej pracy Wojciecha Kicmana kopia k. 4, s. 10 + fot.
- Tablica pamiątkowa 600-lecia Glesna i 100-lecia wybuchu Powstania Wielkopolskiego z nazwiskami Emilii i Mieczysława Chtapowskich - fot. z wyżej wymienionej pracy Wojciecha Kicmana mps kopia k. 4, s. 11 + fot.
- Medal pamiątkowy 100 rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego 1918/1919 z nazwiskami Emilii Chtapowskiej i jej męża - fot. z pracy Wojciecha Kicmana wyżej wymienionej mps kopia k. 4, s. 12 + fot.
- Ogłoszenie o prezentacji poświęconej Emilii Chtapowskiej 12 lutego 2019r. w Stotowie - fot. z wyżej wymienionej pracy Wojciecha Kicmana mps kopia k. 4, s. 13 + fot.
- Zaproszenie na uroczystości z okazji uczczenia uczestników Powstania Wielkopolskiego związanych ze Stotowem 12 lutego 2019r. i fotografia z prezentacją poświęconej Emilii Chtapowskiej z wyżej wymienionej pracy Wojciecha Kicmana mps kopia k. 4, s. 14 + fot.
- Biogram Wojciecha Kicmana, autora wyżej wymienionej pracy o Chtapowskich mps kopia k. 4, s. 15 + fot.
- Strona tytułowa pracy Wojciecha Kicmana mps kopia k. 4, s. 16 + fot.
- Bibliografia z wyżej wymienionej pracy Wojciecha Kicmana mps kopia k. 4, s. 17

Praca Wojciecha Kicmiana „Antarowsy z Bagdadu i Glesna herbu Drya
Bourtaicami Wielkopolskimi 1918/1919” została również wydrukowana w Pile w 2018r.

Emilia Chłapowska urodziła się 1 lipca 1887 r. w Michorzewie, pow. Nowy Tomyśl. Jej rodzicami byli Tadeusz i Felicja Szczanieccy, herbu Półkozic – właściciele majątku w Michorzewie. Miała wykształcenie średnie. Była osobą o nieprzeciętnej urodzie, niezwykle silnym charakterze i ofiarności społecznej.

W wieku 22 lat, w dniu 25 listopada 1909 r. poślubiła w Michorzewie starszego o 12 lat hr. Mieczysława Chłapowskiego (1875 - 1947). Małżonkowie zamieszkali w Bagdadzie koło Glesna, w dawnym powiecie Wyrzysk. Małżeństwo to było bezdzietne.

Emilia prowadziła rozległe życie towarzyskie, będąc znaną osobistością w całym regionie.

Emilia Chłapowska - lata 30-te XX wieku

W dniach od 3 do 5 grudnia 1918 r. jako jedyna kobieta reprezentowała region Ziemi Wyrzyskiej w obradach Sejmu Dzielnicowego w Poznaniu.

Natychmiast, po wybuchu Powstania Wielkopolskiego 1918/1919 włączyła się w działalność powstańczą, co odnotowano we wniosku o Wielkopolski Krzyż Powstańczy: *Chłapowska Emilia brała czynny udział w organizowaniu oddziałów powstańczych w Wyrzysku, werbowwała żołnierzy do walk powstańczych, organizowała kuchnie polowe dla powstańców i jako sanitariuszka brała czynny udział w walkach pod Wysoką.*

Po 1920 r. działała w Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet i Towarzystwie Włościanek Wielkopolskich. Była przewodniczącą Oddziału Polskiego Towarzystwa Czerwonego Krzyża w Wyrzysku - dekorowana jako jedna z pierwszych w 1922 r. Odznaką Honorową PTCK III stopnia (ustanowioną 31 stycznia 1921 r.). Należała również do Związku Strzeleckiego oraz Towarzystwa Powstańców i Wojaków - Koło w Wyrzysku. W dniu 4 sierpnia 1924 r. została Matką Chrzestną sztandaru 61 Pułku Piechoty Wielkopolskiej (były 7 Pułk Strzelców Wielkopolskich) w Bydgoszczy. W 1939 r. przeprowadziła wielką zbiórkę darów na rzecz Funduszu Obrony Narodowej j o czym donosił "Głos Krajny", nr 30 z 15 kwietnia 1939 r

Odpowiadając na wezwanie Powiatowego Kom. Dozbrojenia Armii, składam:

Obrączkę ślubną złotą, bransoletkę złotą z kameą, złoty łańcuszek od zegarka, złotą bransoletkę żalobną, złoty medalion, złotą broszkę bez kamieni, złoty pierścionek z fotografią, złoty grzebień, 3 złote szpilki do włosów, 1 broszkę złotą z szafirem, 1 złotą broszkę, złoty kluczyk od zegarka, 17 szpilek złotych, 31 różnych monet srebrnych, 3 pamiątkowe medale srebrne, srebrna taca ważąca 5 1/2 kg i jednocześnie wyzywam niżej wymienionych Państwa do odpowiedzi na tenże apel Komitetu:

Hr. Irenę Bnińską z Samostrzela. hr. Jezierską z Dębna. Popielową z Kostrzynka. Gen. Knoll - Kownacką. Kiwerską z Izabeli. Marię Grzędziankę z Glesna. Gmurowską z Gmurowa. Skarbek-Malczewską z Mroczy. Maciejewską z

Jezefinina. Zofię Piotrowską z Rzęskowa. D-rową Nowakowską, inż. Nowakowską z Szczerbina. Sychową z Sadek. Januszewską z Broniewa. Drwęską z Karnówką.

Nacz. Orlikowską, nacz. Wolską, Pudłowską, Rozalię Melową, Annę Kriegerową, Gertrudę Modrzykównę, Marię Janicką, Marię Kościerską, Apolonię Berendtową z Wyrzyska.

Mec. Tuchołczyne, inż. Grzebską, Klarę Sikorzyńską, Urbanowiczową, Marię Pałzewiczównę z Nakła. Jagodzińską z Borka. Pazderską z Modrakowa. Czeszewską z Drażna. Czerwińską z Drażonka. Orłowską z Gleszczonka. Koczorowską z Witosławia. Balcerową z Orla.

Emilia Chłapowska.

W czasie II wojny światowej wraz z mężem została przesiedlona do Generalnej Guberni. Działała w konspiracji i strukturach Armii Krajowej. W 1945 r. za wstawiennictwem miejscowej ludności Chłapowscy wrócili do Glesna. Po śmierci męża w 1947 r. znalazła się w niezwykle ciężkiej sytuacji materialnej. Pozbawiona majątku, zamieszkała w Złotowie, początkowo jako sublokator (od 5 czerwca 1963 do 2 kwietnia 1969) przy ul. Nieznanego Żołnierza 12/3, a następnie jako główny lokator przy ul. Niecałej 4/8 (obecnie ul. Świerczewskiego). Tu mieszkała od 2 kwietnia 1969 r. aż do śmierci w dniu 12 lutego 1974 r. Żyła z niezwykle skromnej renty. Należała do Związku Bojowników o Wolność i Demokrację (posiadała leg. nr 309255). Po 1956 r. jej sytuacja materialna i pozycja społeczna uległa poprawie, ale do Bagdadu już nie wróciła. W dniu 30 czerwca 1957 r. został wystawiony wniosek o nadanie Emilii Chłapowskiej Wielkopolskiego Krzyża Powstańczego. Odznaczenie to zostało jej przyznana na mocy Uchwały Rady Państwa nr 12.18-0.1053 z dnia 18 grudnia 1958 r. (leg. nr C-74657). W 1968 r. jako uczestniczce Powstania Wielkopolskiego 1918/1919 wyróżniono ją Dyplomem Uznania, a 20 grudnia 1972 r. został jej nadany Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (leg. nr 1597-72-9). Również w 1972 r. na mocy Uchwały Rady Państwa z dnia 11 listopada 1972 r. za udział w Powstaniu Wielkopolskim 1918/1919 została mianowana na stopień podporucznika. Wcześniej otrzymała Krzyż Niepodległości, a w 1938 r. została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi.

W ewidencji ludności w Złotowie istnieje zapis, że przed 5 czerwca 1963 r. mieszkała w Wołominie przy ul. Armii Ludowej. Jak wspomina Klemens Gappa w publikacji o Janie Rożeńskim (patrz wykaz literatury): *na orgazniowane "spotkania czwartkowe" zachodziła tam także "hrabina" Emilia Chłapowska, która po wojnie, po uwłaszczeniu, po śmierci męża – znanego polskiego działacza społecznego i politycznego, zamieszkała właśnie w Złotowie na ulicy Moniuszki, później na Krzywoustego. Tak naprawdę, ponieważ nie miała właściwie żadnego źródła dochodu (rente po mężu. uzyskała w latach sześćdziesiątych), była zapraszana przez tych, którzy chcieli ją w jakiś sposób wspomóc'. Emilia Chłapowska w latach 1963 - 1969 mieszkając w Złotowie (prowadziła tam przez jakiś czas kiosk Ruchu) odwiedzała corocznie grób męża latem i na Wszystkich Świętych. Jak wspomina Adam Ćwikliński (wnuk Jana Strosina z Glesna): "idąc na cmentarz do męża, wielokrotnie wstępowała do mojej babci Stanisławy Strosinowej na kawę zbożową. Siadała przy piecu na zydelku i wspominając stare czasy mówiła: zobacz Strosinko na co mi przyszło, wszystko zmarnowane, młode lata minęły, sił brak i dzisiaj jesień, a ja w tenisówkach".*

Chłapowscy a społeczność lokalna

Emilia i Mieczysław Chłapowscy słynący ze swej społecznej ofiarności cieszyli się wielkim poważaniem wśród mieszkańców Glesna i Bagdadu, jak również w całym ówczesnym powiecie wyrzyskim.

Emilia Chłapowska inicjowała prelekcje, wykłady, kursy oraz szkolenia dla robotników rolnych zatrudnionych w majątku i ich rodzin. W 1924 r. przy wielkim nakładzie finansowym Chłapowskich oraz miejscowej społeczności wybudowano w Glesnie kościół parafialny pod wezwaniem św. Jadwigi. Świątynia ta została wybudowana w stylu neobarokowym wg projektu poznańskiego architekta Rogera Sławskiego.

Bryła kościoła składa się z nawy głównej i dwóch naw bocznych. W prezbiterium znajduje się ołtarz główny i tabernakulum. Głównym akcentem świątyni jest obraz patronki kościoła św. Jadwigi – Księżnej Śląskiej, ur. w 1174 r. w Bawarii. Na bocznych ścianach nawy głównej umieszczono tablice epitafijne poświęcone zmarłym zasłużonym dla parafii.

Odznaczenia nadane ppor. hr. Emilii Chłapowskiej

Od lewej: Krzyż Niepodległości, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski,
Złoty Krzyż Zasługi,

Wielkopolski Krzyż Powstańczy

Odznaka Honorowa Polskiego
Towarzystwa Czerwonego Krzyża III stopnia

MONITOR POLSKI — Dnia 11 listopada 1937 r.
 Numer 11 listopada 1937 r.
 Numer 111 — Numer 111
 Cena 1/2 zł — 1/2 zł

Kurier

BYDGOSKI

Odnaczeni Złotymi Krzyżami Zasługi.

W „Monitorze Polskim” z 11 listopada 1937 r. ogłoszono o nadaniu Złotego Krzyża Zasługi. N. in. Złoty Krzyż Zasługi otrzymał: **Emilia Chłapowska**, kierownik Urzędu Miejskiego w Bydgoszczy.

Odnaczeni Złotymi Krzyżami Zasługi.

Z okazji Święta Niepodległości zostali odznaczeni Złotymi Krzyżami Zasługi następujący obywatele powiatu wyrzyskiego: p. **Emilia Chłapowska** z Bagdaru, p. **Jerry Dawonkowski** z Karmówka i p. **sejmik Antoni Jankowski** z Wyrzyska.

GŁOS KRAJNY
 OREGDOWNIK POWIATOWY

Wydawca: **Emilia Chłapowska** z Bagdaru.

Informacja w Kurierze Bydgoskim z listopada 1937 r. o nadaniu m.in. Emilii Chłapowskiej Złotego Krzyża Zasługi.

17

Emilia Chłapowska zmarła 12 lutego 1974 r. w Złotowie. Została pochowana w skromnym grobowcu, obok grobowca męża, na cmentarzu parafialnym w Giełźnie.

Nazwisko Emilii Chłapowskiej i jej męża widnieje na obelisku w Gleśnie, upamiętniającym Powstańców Wielkopolskiej 1918/1919 z tej miejscowości. Obelisk, fundacji Adama Ćwiklińskiego (wnuka powstańca wielkopolskiego Jana Strosina z Glesna), odsłonięto 9 września 2011 r.

**Skwer Matek Chrzestnych Powstania Wielkopolskiego
Zofii Sokolnickiej, Anieli i Zofii Tułodzieckiej, Heleny Rzepeckiej, Janiny
Omańkowskiej, Emilii Chłapowskiej i Klary Budnowskiej.**

Skwer ten znajduje się w Pile przy zbiegu al. Niepodległości i ul. Wałęckiej a nazwę nadano na wniosek Kongresu Kobiet Północnej Wielkopolski w październiku 2018 r.

Złotów 21 marca 2019 r. Tuż przed odsłonięciem tablicy pamiątkowej.

III M

Tablica pamiątkowa 600-lecia Glesna i 100-lecia wybuchu Powstania Wielkopolskiego 1918/1919 z nazwiskami Emilii i Mieczysława Chłapowskich odsłonięta 2 czerwca 2018 r. na budynku miejscowej Szkoły Podstawowej ufundowana przez Adama Cwikińskiego

1/12

Medal

pamiątkowy 100 rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego 1918/1919
z nazwiskami ks. Ignacego Kowalskiego, Emili i Mieczysława
Chłapowskich oraz Jana Strosina fundacji Adama Ćwiklińskiego

**PODPORUCZNIK
HR. EMILIA CHŁAPOWSKA**

12 LUTEGO 2019 (WTOREK), GODZ. 12:30

ZCAS, SALA KINOWA

PREZENTACJA

WSTĘP WOLNY

GOŚCINNE WYKŁADY W ZCAS-ie - ORGANIZATOR
Muzeum Ziemi Złotowskiej ul. Wojska Polskiego 2a, 77 - 400 Złotów
www.muzeum-zlotow.pl, tel. 67 263 28 72, poczta@muzeum-zlotow.pl
dyrektor: Kamila Krzanik-Dworanowska

Burmistrz Miasta Złotowa
zaprasza
na uroczystości z okazji
uczczenia pamięci uczestników Powstania Wielkopolskiego
związanych ze Złotowem,
które odbędą się w dniu
12 lutego 2019 r. o godz. 11.00

Roman Grzebel
wnuk Powstańca Wielkopolskiego

Adam Pulit
Burmistrz Miasta Złotowa

Program:

- 11.00 msza święta w domu pogrzebowym na cmentarzu komunalnym w Złotowie
- 12.00 odsłonięcie tablicy upamiętniającej Powstańców Wielkopolskich spoczywających na złotowskim cmentarzu
- 12.30 prezentacja osoby Podporucznik Emilii Chłapowskiej - uczestniczki Powstania Wielkopolskiego (sala kinowa ZCAS)
- 13.00 wykład Pana Marka Fijałkowskiego „Powstanie Wielkopolskie 1918-1919” (sala kinowa ZCAS)

Wojciech KICMAN

Emerytowany inżynier geolog górniczy. Absolwent Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Długoletni pracownik Górnictwa Naftowego i Gazownictwa (1958 - 2005). Generalny Dyrektor Górniczy III stopnia. Posiada godność Członka Honorowego Polskiego Czerwonego Krzyża i Związku Represjonowanych Politycznie Żołnierzy Górników. Regionalista. Działacz m. in. Polskiego Towarzystwa Turystyczno - Krajoznawczego i Towarzystwa Pamięci Powstania Wielkopolskiego. Instruktor harcerski w stopniu harcymistrza. Wnuk powstańca wielkopolskiego Walentego Śliwy (1880-1961). Nominowany do honorowego tytułu "Lider Sukcesu 2013" przez Powiat Piłski. Autor licznych publikacji, m. in. „Powstańcy Wielkopolscy 1918/1919 mieszkańcami Piły” (Piła 2017).

W grudniu 2016 r. otrzymał Nagrodę Honorową „Dobosz Powstania Wielkopolskiego” przyznaną przez Zarząd Główny Towarzystwa Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918/19 za upowszechnianie wiedzy i tradycji związanej z Powstaniem Wielkopolskim 1918/1919.

Wyróżniony wpisem do Księgi Pamiątkowej Miasta Piły. Odznaczony m. in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem PRO MEMORIA za utrwalanie pamięci o czynie zbrojnym Polaków w walce o niepodległość, Złotym Znakiem ZOSP, Złotą Odznaką Honorową WIERNI TRADYCJI oraz Gwiazdą „Polska Niepodległa 1918”. Żonaty z Wandą z domu Kusiak ojciec trojga dzieci, doczekał się dwójki kochanych wnucząt. Mieszka w Piile.

Wojciech Kicman

**Chłapowscy z Bagdadu i Glesna
herbu DRYA**

**Powstańcami Wielkopolskimi
1918/1919**

Piła 2019

Lit.:

- Dezydery Chłapowski, *Chłapowscy. Kronika Rodzinna*, Warszawa 1998
- Emilian Prałat, *Ród Historii. Historia Rodu*, Leszno 2016
- ks. Adam Przyborski, *Krajan – Historia, Miejsca, Ludzie*, Osiek nad Notecią 2014
- Roman Chwaliszewski, Wojciech Kicman, *Powrót Orła – Powstanie Wielkopolskie na Ziemi Pilskiej*, Piła 2008
- Roman Chwaliszewski, Wojciech Kicman, *Obelisk Powstańców Wielkopolskiej 1918/1919 w Gleśnie*, 2011 r

- Roman Chwaliszewski, Wojciech Kicman, *Powstańcy Wielkopolscy 1918/1919 mieszkańcami gminy Wyrzysk*, Wyrzysk 2018
- Sławomir Mrotek, Czesław Grabowski, Halina Betańska, *Glesno i okolice*, Glesno 2010

- Sławomir Mrotek, *600 lat Glesna 1418-2018*, Glesno 2018.
- Jowita Kęcińska-Kaczmarek, Roman Rożeński, *Jan Rożeński 1904-1968*, Złotów 2015

Źródła:

- archiwum Prezydenta RP - wniosek o nadanie Wielkopolskiego Krzyża Powstańczego,
- patent oficerski Emilii Chłapowskiej z 1972 r.
- Biuro Dokumentacji Zabytków w Pile:
- karta ewidencyjna dworu w Gleśnie w opracowaniu K. Pospieszego z 1980 r.
- karta ewidencyjna dworu w Bagdadzie w opracowaniu K. Pospieszego z 1980 r.
- informacje pozyskane w Muzeum w Złotowie

III/1

Materiały dotyczące rodziny relatora

- Tekst dotyczący rodziny Chtapowskich, czyli rodziny męża Emilii Chtapowskiej, pochodzący z pracy Wojciecha Kicmana "Chtapowscy z Bagdadu i glesna herbu Drużyna Powstańcami Wielkopolskimi 1918/1919" PiTa 2019 mps kopia k. 1, s. 1

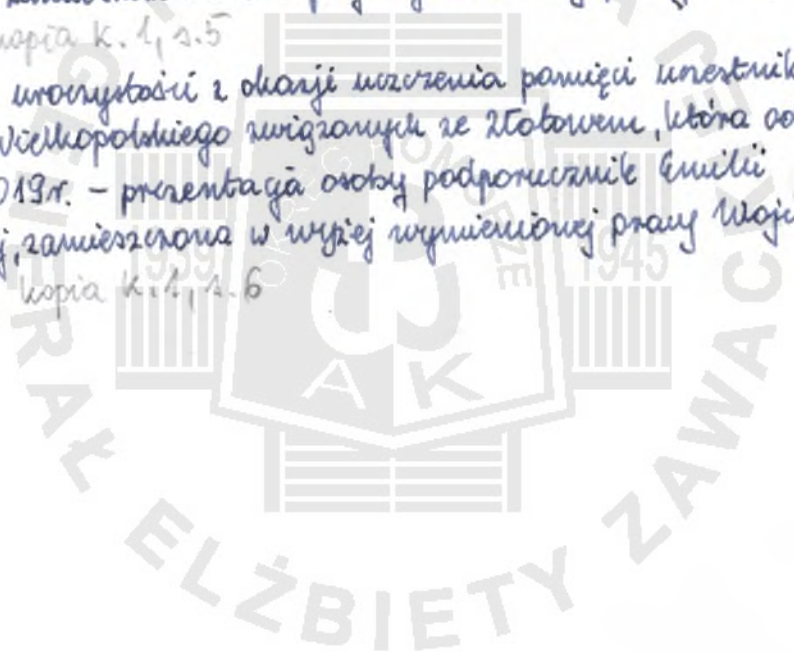

Chłapowscy z Glesna i Bagdadu

Ród Chłapowskich herbu Drya wywodzi się z południowej Wielkopolski. Najznamienitszym przedstawicielem rodu był gen. dyw. hr. Adam Dezydery Chłapowski (23.05.1788 - 26.05.1879), baron Cesarstwa, doskonały żołnierz, wielki patriota, kawaler Orderu Virtuti Militari (nadany 3 kwietnia 1809 r.) oraz Krzyża Kawalerskiego Orderu Narodowego Legii Honorowej (nadany 9 marca 1809 r. za walki o Tczew). Jednym z przedstawicieli rodu był Michał Chłapowski (1847 - 5.11.1905). W 1873 r. zakupił on od Jacob Hirsch Baera majątek w małej miejscowości Gącz, leżącej niedaleko Janowca Wielkopolskiego, znany od 1418 r. jako "rycerski". Żoną Michała Chłapowskiego była Izabela z Kalksteinów (1855 - 8.08.1931). Michał i Izabela Chłapowscy mieli czwóre dzieci. Majątek w Gączu sprzedali w 1892 r., kupili zaś posiadłość w Gleśnie, gdzie zamieszkali wraz z rodziną. Michał i Izabela zmarli w Gleśnie, o czym zaświadczaają dwie tablice epitafijne im poświęcone, a znajdujące się w miejscowym kościele. O wielkim patriotyzmie tej rodziny mogą świadczyć dwa następujące przykłady. W czasopiśmie "Postęp" wychodzącym w Poznaniu pod datą 18 maja 1900 r. czytamy następujący apel: ***"Zaproszenie na wiec kobiet wielkopolskich w dniu 24 maja 1900 r. w Poznaniu celem wspólnej narady nad środkami najskuteczniejszej obrony dzieci naszych, usuwanych od nauki języka polskiego, a przede wszystkim od nauki religii w języku ojczystym"***. Pod tym apelem podpisała się m.in. Izabela Chłapowska z Glesna. Przykład drugi: pismo "Katolik" nr 30 z 1936 r. donosiło: ***Izabela Chłapowska z Glesna wykupiła od Niemca pana Bordta 1000 mórg ziemi, rywalizując o ten wykup z kolonizacją"***.

Fotografie

- Fotografia Emilii Chtapowskiej, zamieszczona w pracy Wojciecha Kicimana "Chtapowscy z Bagdadu i Glesna horby Drya Powstancami Wielkopolskimi 1918/1919" Piła 2019 kopia k. 1, s. 1
- Fotografie Emilii Chtapowskiej i jej męża Mieczysława Chtapowskiego oraz herbu Chtapowskich "Dryja" zamieszczone w wyżej wymienionej pracy Wojciecha Kicimana kopia, k. 1, s. 2 2 fotografie
- Fotografie Emilii Chtapowskiej i jej męża Mieczysława Chtapowskiego oraz dworku w Bagdadzie, w którym mieszkali kopia, k. 1, s. 3 2 fotografie
- Fotografia dworu w Glesnie, w którym mieszkała Emilia Chtapowska, zamieszczona w wyżej wymienionej pracy Wojciecha Kicimana kopia k. 1, s. 4
- Fotografia dworu w Bagdadzie, w którym mieszkała Emilia Chtapowska zamieszczona w wyżej wymienionej pracy Wojciecha Kicimana kopia k. 1, s. 5
- Fotografia z uroczystości z okazji wznowienia pamięci uczestników Powstania Wielkopolskiego zwołanych ze Złotowem, która odbyła się 12 lutego 2019r. - prezentacją osoby podporucznik Emilii Chtapowskiej, zamieszczona w wyżej wymienionej pracy Wojciecha Kicimana kopia k. 1, s. 6

hrabina Emilia Chłapowska
podporucznik Powstania Wielkopolskiego 1918/1919

VI/2

ELŻBIETY

FUNDACJA

hr. Emilia, Mieczysław Chłapowscy
Ziemiaństwo polskie - Glesno, Gleszczonok, Bagdad
Dawny Powiat Wyrzysk
oczyszczone komputerowo s.dj. lata 20-tych XX-w.

dworek w Bagdadzie
patrz Mietek ręki naszej tu brakuje...
Nas nie ma "Dryja" POZOSTAŁ.

4/14

Dwór w Gleśnie. Stan w 2018 r.

VII/15

Dwór w Bagdadzie. Widok frontu z kartuszem herbowym. Stan w 2018 r.

a

Powstanie
Wielkopolskie

a

Powsta
wklep.

CHEAPOWSKA Emilia

2 ul. Szczanińska

✓ Nazwiskowe karty informacyjne

i

Powstanie
Wielkopolskie

CHEAPOWSKA Emilia
z d. Szaramiecka

Uczestniczka Powstania Wielkopolskiego
1918/1919, podporniczka

HTAPOWSKA Emilia

B[®]
BARBARA
CZLUCHÓW

TECZKA WIĄZANA
"BEZKWASOWA" 250G

